

FOGYATÉKOSSÁG

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint „a fogyatékoság a normális emberi létehez szükséges tevékenységek végrehajtásának akadályozottsága vagy képtelensége”.

A fogyatékoság az egyénnel szemben támasztott személyi, társadalmi, foglalkozási vagy törvényes igények, kötelezettségek teljesítését biztosító képességek károsodás miatti kedvezőtlen irányba történő változása. A fogyatékoság mindig meghatározott tevékenységre vonatkozik (önellátási fogyatékoság, mozgási fogyatékoság, a látás fogyatékosága, a hallás fogyatékosága stb.). A fogyatékoság lehet részleges vagy teljes, elkülöníthetők enyhe, mérsékelt, közepes mértékű vagy súlyos kategóriák.

Tartós fogyatékoság alatt a fogyatékoság egy olyan alcsoportját értjük, amikor további gyógykezelés már nem eredményezi a kóros állapot javulását.

A népszámlálás során a fogyatékosági kérdések az ún. különleges adatok közé tartoznak. A népszámlálási törvény szerint e kérdésekre önkéntes a válaszadás. A 2001-es népszámlálás óta alapvetően megváltozott a fogyatékoság fogalmának értelmezése Európában. Az ENSZ-nek a 2010 körüli európai népszámlálásokra vonatkozó népszámlálási ajánlása a fogyatékosággal élőket bizonyos tevékenységeik ellátásában tapasztalt korlátozottság nagyobb valószínűsége szerint határozza meg.

Mérési példa: 2011-ben a népszámlálási kérdőíven a következőképpen kérdezték a fogyatékoságot:

40. Milyen fogyatékosága van Önnek? (Legfeljebb három válasz adható!)		41. Mikor keletkezett a fogyatékosága? (Több fogyatékoság esetén a legkorábbit vegye figyelembe!)	
mozgássérült.....	☒ 1	veleszületett.....	☒ 1
autista.....	☒ 2	iskolás kora előtt.....	☒ 2
értelmi fogyatékos.....	☒ 3	iskolás korában, de 18 éves kora előtt.....	☒ 3
mentálisan sérült (pszichés sérült).....	☒ 4	18 éves kora után, de 60 éves kora előtt.....	☒ 4
beszédhibás.....	☒ 5	60 éves kora után.....	☒ 5
beszéd fogyatékos.....	☒ 6	nem tudja.....	☒ 0
gyengénlátó, aliglátó.....	☒ 7	nem kíván válaszolni.....	☒ 9
vak.....	☒ 8	42. Miben akadályozza Önt	
nagyo halló.....	☒ 9	Soranként legfeljebb három válasz jelölhető meg!	
siket.....	☒ 10	1. önellátás (pl. öltözködés)	☒
siketvak (látás- és hallássérült).....	☒ 11	2. mindennapi élet (pl. bevásárlás)	☒
súlyos belszervi fogyatékos.....	☒ 12	3. tanulás, munkavállalás	☒
egyéb, mégpedig: <input type="text"/>	☐ 13	4. családi élet	☒
nem kíván válaszolni.....	☒ 99	5. közlekedés	☒
		6. kommunikáció, információszerezés	☒
		7. közösségi élet	☒
		8. nem akadályozza	☒
		9. nem kíván válaszolni	☒
		tartós betegsége?	☒
		fogyatékosága?	☒

Táblázat: A fogyatékossgal élők a fogyatékossgal típusa szerint, 2011

A fogyatékossgal típusa	Férfi	Nő	Összesen
Mozgássérült	105 577	126 629	232 206
Gyengénlátó, aliglátó	28 691	44 739	73 430
Vak	4 264	4 790	9 054
Nagyothalló	28 613	34 401	63 014
Siket	4 201	4 370	8 571
Súlyos belszervi fogyatékos	22 880	23 768	46 648
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	20 733	25 532	46 265
Értelmi fogyatékos	23 857	18 922	42 779
Beszédhibás	9 249	5 279	14 528
Beszéd fogyatékos	6 516	4 397	10 913
Autista	3 992	1 128	5 120
Siketvak (látás- és hallássérült)	1 514	1 748	3 262
Egyéb	1 148	1 129	2 277
Ismeretlen	1 594	1 586	3 180
Fogyatékossgal élő személyek*	214 765	241 873	456 638

* Egy személy több fogyatékossgal is megjelölhetett, ezért a fogyatékossgal élők száma eltérhet a megjelölt fogyatékossgalok együttes számától.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Magyarországon 456 638 fő számított valamilyen mértékben fogyatékosnak.